

„Az erőm olyan, mint 27 éves korában, összetépek akárkit!”

Aktív és passzív szakaszok Bátor Schults Bódog (1804–1885) honvéd ezredes életében

A 19. századi magyar hadtörténelem alighanem legkiemelkedőbb fejezete az 1848–49-es szabadságharc. A katonai vereség ellenére is olyan eredményeket hoztak ezek az esztendő, mint a tavaszi hadjárat vagy a komáromi erőd védelme. Ezen sikerekhez nagyban hozzájárult Bátor Schults Bódog is, aki a szabadságharc során a 17. honvédszászlóalj parancsnoka, valamint a felső-tiszai, majd az ebből kialakuló I. hadtest egyik dandárparancsnoka is volt, 1849 júliusának közepétől pedig Klapka György helyetteseként Komáromban tevékenykedett.

Schults a szabadságharc azon törzstisztsíjjei közé tartozik, akiknek személye viszonylag ismertnek számít. Ezt az Egervári Ödön közreműködésével 1870-ben megjelenő visszaemlékezései és olykor hajmeresztő vakmerősége mellett nagyothallásának köszönheti, amely olyannyira súlyos volt, hogy *„Isaszegnél a leghevesebb ágyúzás alkalmával környezetéhez így szolt: «Azt hiszem, az osztrák[ok]... már ismét puskáznak.»”* Schults életútjával azonban eddig nem foglalkozott behatóbb kutatás. Ettől függetlenül természetesen keletkeztek olyan tanulmányok, monográfiák és okmánytárak, amelyek fontos adalékokat tartalmaznak ténykedésére vonatkozóan.

Az ezredes életrajzának feldolgozatlansága mellett az is indokoltá tette a kutatás megkezdését, hogy meglehetősen kedvezők a téma forrásadottságai, hiszen számos más szabadságharcos és Schults saját emlékirata mellett a bécsi hadilevéltárban őrzött tiszti minősítései, valamint a szabadságharcot követő évtizedekben született történetírói művek is remekül használhatók a kutatás során. Ezen hasznos források ellenére a legtöbb nívumot az ezredes biográfusának küldött levelei tartalmazták.

Dolgozatom célja nem csupán az ezredes életrajzának bemutatása, hanem igyekszem választ adni azokra a kérdésekre is, hogy milyen csapatparancsnok volt Schults, mennyiben befolyásolta nagyothallása az 1848/49. évi ténykedését, és hogy mi történt vele a neoabszolutista rendszer idején. Szeretném bemutatni továbbá, hogy milyen kapcsolatai hálójával és ezzel összefüggésben milyen lehetőségekkel rendelkezett a szabadságharcot követő évtizedekben, valamint azt, hogy veterántársaihoz képest mennyire nevezhető tipikusnak az életpályája. Mindezt aktív és passzív életszakaszainak elkülönítésével és összehasonlításával igyekszem keretbe foglalni.